

DISCIPLINA I KONCENTRIRANOST DUBINSKOG, PLEMITOG, U SNAZI UKROĆENOG I NOSIVOG MEZZA

Najbolji hrvatski izvođači klasične glazbe - solisti, ansambli, orkestri: Dubravka Šeparović Mušović, mezzosopran

Mezzosopranica Dubravka Šeparović Mušović (Dubrovnik, 1970.) od 2001. godine članica je Opere Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu i od 2016. nacionalna operna prvakinja. U naslovu „nacionalna operna prvakinja“ sadržani su mnogi elementi koji profesiji operne pjevačice osiguravaju značaj i potvrđuju važnost u okvirima nacionalne glazbene kulture. Na hrvatskoj glazbenoj, osobito dakako na nacionalnoj opernoj sceni Dubravka Šeparović Mušović tom naslovu dodaje

brojne druge važne i bitne značajke po kojima zavrjeđuje naslov „nacionalne pjevačke prvakinje“. No taj naslov ne postoji, ali postoje podaci u životopisu mezzosopranistice koji govore o itekako bogatoj pjevačkoj karijeri temeljenoj na bogomdanom daru glasa izuzetnih mogućnosti ali i o desetljećima učenja, studija, uloženog truda, rada i napora kako bi se nadarenost potvrdila znanjem a sposobnosti usavršile, što sve umjetnici osigurava temelje za uspješnu i priznatu profesiju. Od diplome na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu u razredu Snježane Bujanović Stanislav stečene 1998. godine prošlo je 25 godina. Za Dubravku Šeparović Mušović to je četvrtina stoljeća nizanja nastupa, učenja opernih uloga, gostovanja na opernim pozornicama i koncertnim podijima u domovini i u inozemstvu, dobivanja nagrada i priznanja i burnog pljeska koji na kraju izvedbe usrećuje duh, dušu i srce. Pa pođimo redom.

Od rodnog Dubrovnika do Zagreba

Svi koji poznaju uglednu pjevačicu zovu je skraćeno Dube. Doista, lijepo hrvatsko ali podugačko ime i dva prezimena traže vrijeme za izgovaranje i prostor kada ih se ispisuje. Uzimam si stoga slobodu u daljnjem tekstu koristiti skraćenicu od milja, je DŠM je neosporna miljenica brojnih ljubitelja i poznavatelja repertoara klasične, umjetničke glazbe kojoj Dube posvećuje životnu snagu i životno vrijeme. Osobno sam, kao glazbena publicistkinja, ispisala mnoge osvrtne nakon njezinih nastupa, rjeđe kada su to bile operne produkcije a mnogo češće kada je nastupala na koncertima i to bilo izvodeći najzahtjevnije partiture za glas i orkestar bilo solistički u skupnim izvedbama oratorijskih remek-djela europske klasične glazbe. Uvijek me je oduševljavala njezina disciplina i koncentriranost, a njezin glas, taj u zvuku plemeniti, tehnički vrsno oblikovani, u snazi ukroćeni i nosivi mezzo, ionako je značajka koja je *conditio sine qua non*. Jer, da nema tog Dubinog dubinskog i plemenitog glasa, ne bismo o njoj ionako niti govorili.

Rođena u Dubrovniku u obitelji liječnika, kao drugo od troje djece, Dube je prema dobroj građanskoj tradiciji krenula u nižu glazbenu školu, a odabrani instrument bio je violončelo. Tako su i prvi javni nastupi bili u violončelističkom Kvintetu sv. Petra. U godinama pohađanja Prirodoslovno-matematičke gimnazije, što svakako upućuje na darovitost za matematiku, vjerojatno se još nije javila misao o pjevačkoj karijeri, ali ljubav prema glazbi pouzdano

se razvijala sudjelovanjem u dubrovačkom zboru Katedralni madrigalisti. Osim toga, za školarku je pjevanje u zboru sigurno bila i dobra prigoda za izlaske i druženja.

Nakon gimnazije kamo ako ne u Zagreb. Upis na Arhitektonski fakultet zagrebačkog sveučilišta i stjecanje diplome arhitektice 1993., a tek su joj 23 godine, bio je ustupak strogome ocu. Uostalom, mnogi roditelj i danas se pita što će njegovo dijete ako upiše neki umjetnički studij, ima li dovoljno talenta, a frustracije zbog nesnalaženja u profesiji mogu biti veće od onih u nekoj „konkretnijoj“ profesiji. Bit će da je, tko zna, možda i nije, ali možda je ipak upravo tako mislio dobar tata doktor, uvjeren u prirodoslovno-matematičke sposobnosti svoje kćeri. Ali, ljubav, unutarnji poriv, sudbinska predodređenost, što li, vodilo je mladu diplomiranu arhitekticu prema adresi druge visokoškolske ustanove, prema Gundulićevoj ulici i Muzičkoj akademiji u ono

vrijeme smještenoj u zgradi Hrvatskog glazbenog zavoda. Upis u razred Snježane Bujanović Stanislav, diploma 1989., magisterij 2000., profesija „diplomirana akademska pjevačica - mezzosopran“ i koncertne dvorane i operne pozornice kao željena mjesta rada. Kada govori o pjevačkom usavršavanju Dube rado ističe hrvatsku primadonu svjetske reputacije Ružu Pospiš Baldani i slovačku opernu umjetnicu i profesoricu pjevanja Evu Blachovu kao uzore kod kojih je upotpunjavala stečena znanja i brusila pjevačko umijeće.

Dubravka Šeparović Mušović na opernim pozornicama

Još za vrijeme studija privukla je pozornost ulogom Flore u operi *Medium* Gian Carla Menottija u izvedbi ostvarenoj u suradnji Muzičke akademije i Kazališta Komedija. Kao zrela umjetnica ponovno je bila Flora i oduševila na izvedbama kojima je ravnao Josip Šego 2021. godine a koje je u Maloj dvorani Lisinski u programu HNK u Zagrebu režijski Caterina Panti – Liberovici.

Put akademske pjevačice započeo je dakle upravo sudjelovanjem u opernim naslovima pa je 1999. godine pjevala ulogu Cezara u operi *Julije Cezar* G. F. Händela u produkciji VERO i suradnji s Dunjom Vejzović na Zagrebačkim ljetnim večerima. Iste je godine Dube osvojila drugu nagradu praške Državne opere u Karlovym Varyma, što joj je otvorilo vrata za operni debi u ulozi Bizetove Carmen u Pragu 2000. godine. Praški uspjeh potakao je poziv za nastup 2002. godine s ulogom Amneris u Verdijevoj *Aidi* u Brnu.

Uprava HNK u Zagrebu brzo je uvidjela da mladu opernu umjetnicu valja vezati uz nacionalnu kuću i 2001. godine Dube postaje članica zagrebačke Opere.

Prva uloga na zagrebačkoj opernoj pozornici bila je Zitta u Puccinijevom *Gianni Schicchiu*, slijedila je Marina u *Boristu Godunovu* M. P. Musorgskog i uloga Romea u operi *Capuleti e i Montecchi* Vincenza Bellinija. Ulogom Elette u Mozartovom *Idomeneu* 2003. godine prepoznat je njezin smisao za neobična režijska rješenja. Te je godine nagrađena Nagradom „Marijana Radev“ i Nagradom hrvatskog glumišta. Nadovezali su se nastupi u ulogama Amneris, Eboli (G. Verdi, *Don Carlo*) i Charlotte (J. Massenet, *Werther*), a iste 2003. godine gostovala je s Janáčekovim divadlom iz Brna kao Amneris i Carmen na njihovoj japanskoj turneji. Ulogu Amneris ostvarila je u Ljubljani 2004. godine.

Od 2005. do 2010. godine redovito je gostovala na pozornici operne kuće Opernhaus - Saarländisches Staatstheater u njemačkom gradu Saarbrückenu i nastupala u ulogama Eboli, Adalgise (V. Bellini, *Norma*), Begbick (K. Weil, *Uspon i pad grada Mahagonija*), te kao Fricka u Wagnerovom *Rajninom zlatu*, zatim Santuzza u Mascagnijevoj *Cavallerii rusticani*, Judit u Bartókovom *Dvorcu modrobradog* i kontinuirano nezaobilazna Bizetova *Carmen*, svakako najomiljenija uloga svih glasovno moćnih i temperamentnih mezzosopranistica.

Na uglednom open-air-festivalu Antikenfestspiele u njemačkom gradu Trieru koji se 2007. godine održavao deseti put u otvorenom amfiteatru predstavila se kao Dalila u operi *Samson i Dalila* Camillea Saint-Saënsa, koju je 2009. godine ponovno pjevala u St. Galenu na Ljetnom festivalu. U angažmanu Opere u Grazu pjevala je ulogu Ježibabe u *Rusalki* Antonína Dvořáka u režiji proslavljenog norveškog redatelja sa sjedištem u Njemačkoj Stefana Herheima. Uslijedio je i poziv za premijeru *Rusalke* (na njemačkom) u Volksoperi u Beču 2010. godine, te ponovljeni pozivi u uglednu bečku opernu kuću u sezonama 2011. i 2012. godine. U Klagenfurtu se predstavila kao Amneris u režiji

Torstena Fischera (2010.) i u sedam izvedbi Mahlerove *Druge simfonije*.

U ljetu 2010. gostovala je hrvatska mezzosopranistica u Pekingu gdje je u prvoj kineskoj izvedbi *Salome* Richarda Straussa nastupila u ulozi Herodias. U međuvremenu, u Zagrebu se nižu veliki uspjesi s likovima Carmen, Santuzze, Mère Marie (F. Poulenc, *Razgovor Karmelićanki*), te Kundry (2011.) i Ortrud (R. Wagner, *Lohengrin*, 2013.). Upravo je jedinstvenom kreacijom Kundry u Wagnerovoj antologijskoj glazbenoj drami *Parsifal* osvojila žirije i pripale su joj nagrade „Tito Strozzi“, „Marijana Radev“ i Nagrada grada Zagreba.

U Gärtnerplatztheatru u Münchenu, nastupila je 2014. i 2016. godine u Verdijevoj operi *Aida* s već sjajno usvojenom ulogom Amneris. U Opernoj kući u Wuppertalu gostovala je 2015. godine kao Herodias u operi *Salome* Richarda Straussa. Upravo pozivi na njemačke operne pozornice pravi su dokaz uz pjevačke i velikih glumačkih sposobnosti hrvatske mezzosopranistice koja, a to Dube trajno potvrđuje, s osobitom pozornošću studira sadržaj opere i karakteristike lika kojeg treba evocirati.

U matičnoj kući, u Operi HNK u Zagrebu, nižu se uloge Geneviève (C. Debussy, *Pelléas i Mélisande*), Eboli, Azucena, Kosteljnička. Janáčekovu Kosteljničku u operi *Jenufa* tumačila je i na prestižnom Janáček opernom festivalu u Brnu.

Orfej u Gluckovom *Orfeju i Euridici*, predstava koja se davala i za vrijeme covida, kao i Madame Flora u Menottievoj operi *The Medium*, bili su daljnji likovi koji pokazuju mnogostranost mezzosopranistice uvijek spremne za pjevačke pothvate neovisno

u stilskom razdoblju u kojima je pojedini naslov nastao. Među osobite osobne uzlete moguće je tijekom 2022. i 2023. godine ubilježiti scensko uprizorenje monodrame *Erwartung* Arnolda Schönberga u suradnji s dirigentom Valentinom Egelom ostvareno u Zagrebu i Rijeci.

U hrvatskom opernom repertoaru ostvarila je Dube osobito hvaljene likove u operi *Ero s onoga svijeta* Jakova Gotovca, te Jele u Brkanovićevom *Ekvinociju*, dok su njezine sposobnosti za izazove suvremene glazbe potvrđene u praizvedbi *Posljednjeg intermezza* Berislava Šipuša (31. MBZ, 2021.) likom Ciganke, kao i u opernoj praizvedbi u HNK u Zagrebu, u operi *Lennon* Ive Josipovića 2023. godine likom May.

Uz rad u Operi HNK u Zagrebu ostvarila je Dubravka Šeparović Mušović niz odličnih opernih likova u suradnji s Operom HNK Ivan pl Zajc u Rijeci. Nastupila je kao Klitemnestra u *Elektri* Richarda Strussa i Cornelia u *Juliju Cezaru* G. F. Händela, naslovu s kojim je u ljeto 2022 godine uspješno gostovala na prestižnom opernom festivalu u Savonnlini u Finskoj. Od gostovanja u inozemstvu u novije se vrijeme osobito ističe tumačenje lika Fatamorgana u operi *Zaljubljen u tri naranče* Sergeja Prokofjeva u Kazalištu u njemačkom gradu Koblenzu.

U budućoj monografiji posvećenoj opernoj karijeri mezzosopranice Dubravke Šeparović Mušović bit će tek moguće dati iscrpnije osvrt na osobito bogatu paletu ostvarenih likova, okupiti objavljene osvrt na njezine nastupa, kao i detaljnije navesti imena dirigenata, redatelja i opernih umjetnika s kojima je nastupala. Ozbiljnost pristupa svakom zadatku, sposobnosti glumačke transformacije, visoki standardi usvojene vokalne tehnike, mogućnosti pjevanja na različitim jezicima, kao i prilagodljivost različitim stilskim izazovima, značajke su koje nužno zahtijeva profesija operne pjevačice, a koje su kod Dubravke Šeparović Mušović itekako znatne i pouzdani su temelj za ostvarivanje vrlo uspješne i razgranate operne karijere jednako u matičnoj kući, u Operi HNK u Zagrebu, potom u Operi HNK Ivan pl Zajc u Rijeci, kao i na velikom broju opernih pozornica u inozemstvu.

Dubravka Šeparović Mušović na koncertnim podijima

Uz brojne izuzetno uspješne operne kreacije, poziciju nacionalne operne prvakinje u matičnoj kući Operi HNK u Zagrebu i veliki broj gostovanja na međunarodnim opernim pozornicama mezzosopranistica Dubravka Šeparović Mušović kontinuirano nastupa na hrvatskim i inozemnim koncertnim podijima. Pozivana za sudjelovanje na mnogim gala opernim koncertima izvodi arije iz svojeg bogatog opernog repertoara. Međutim, ono što je osobito karakteristično za pjevačicu naglašene potrebe za hvatanje u koštac s najzahtjevnijim djelima vokalno-instrumentalne literature izvedbe su pjesama za glas i orkestar Gustava Mahlera (*Dječakov čarobni rog, Pjesma o zemlji, Rückertlieder, Druga simfonija*), ciklus *Ljetne noći* Hectora Berlioza, *Folk songs* Luciana Beria, a posebna je priznanja stekla jedinstvenom interpretacijom na koncertnom podiju i u scenskoj inačici pjevajući ciklus *Erwartung* Arnolda Schönberga pod ravnanjem Valentina Egela sa Zagrebačkom filharmonijom i s Riječkim simfonijskim orkestrom.

Kako se u ovom prilogu ne slijedi kronološki redoslijed nastupa već prvenstveno nastoji upozoriti na vrhunce koncertnih izvedbi Dubravke Šeparović Mušović valja navesti da je još 2006. godine s jednim od najslavnijih svjetskih tenora Jonasom Kaufmannom pjevala u koncertnoj izvedbi Wagnerove *Rienzi* s dirigentom Siegfriedom Kühlerom u Saarbrückenu, a 2007. također

u koncertnoj izvedbi nastupila je u ulozi Samsona u operi *Samson i Dalila* Camillea Saint-Saënsa s Marcom Soustrom uz Luksemburšku filharmoniju u Luxemburgu. Od inozemnih uspjeha ističu se izvedbe Beethovenove *Devete simfonije* na Proletnom festivalu u Pragu i Brnu s Liborom Pešekom, Verdijeva *Requiem* u Heidelbergu, Mahlerove *Druge simfonije* na Festivalu u Wrocławu s Jacekom Paspzykom i Schönbergovih *Gurrelieder* na Beethovenovom festivalu u Bonnu sa Stefaonom Blunierom. Od koncertantnih izvedbi opera pozornost je privukla izvedba Wagnerova *Parsifala* s Riječkim simfonijskim orkestrom pod ravnanjem Valentina Egela 2023. godine, a Mahlerove *Rückertove pjesme* interpretirala je uz Dvije leptirove pjesme Dore Pejačević sa Zagrebačkom filharmonijom pod ravnanjem Marije Ramljak u okviru Festivala Dore Pejačević također 2023. godine.

Posebno su brojni nastupi Dubravke Šeparović Mušović s Dubrovačkim simfonijski orkestrom, što je i logično za dobitnicu Nagrade Grada Dubrovnika, za Dubrovkinju koja uvijek s velikom radošću pjeva u rodnom Gradu. Tako pjeva operne arije na dubrovačkim Opera Gala, na Korizmenom koncertu ususret 75. obljetnice smaknuća 66 hercegovačkih fratara i na koncertu u povodu Dana kršćanske kulture uz Dubrovački simfonijski orkestar kao mezzo u Mozartovom

Requiemu, Zapjevala je Dube na Festama sv. Vlaha, u Dubrovačkoj katedrali na koncertu povodom sjećanje na uglednu sugrađanku, voditeljicu katedralnih zborova Margitu Cetinić, izvodeći u takvim zgodama skladbe Đele Jusića i Jakova Gotovca. Iz opusa Đele Jusića sudjelovala je Dube uz Dubrovački simfonijski orkestar pod ravnanjem Ive Lipanovića u izvedbi oratorija *Istina o gradu slobode*, u povodu Dana dubrovačkih branitelja 2017. godine.

S popisa koncertantnih izvedbi opernih naslova u kojima je Dube sudjelovala svakako valja izdvojiti izvedbu „ekstravagance u jednom činu“ *Medojed* Williama Waltena na 41. Osorskim glazbenim večerima 2017. godine s Cantus ansamblom pod ravnanjem Ivana Josipa Skendera.

O nastupima uz Zagrebačku filharmoniju pod ravnanjem Davida Danzmayera s izvedbama Gotovčevih *Pjesama čeznuća* kao i s *Folk songs* Luciana Beria, te o mnogim drugim sjajnim kreacijama uz orkestralnu pratnju kada je riječ o antologijskim ostvarenjima hrvatskih i stranih skladatelja pisala sam za razne medije, bilo tiskane bilo internetske. Također sam aktivno sudjelovala u prigodama u kojima je glazbenica dala važan obol koncertima u čast Milke Trnine, napose proslavi 150. obljetnice rođenja velike hrvatske operne primadone. Naime, upravo je Dubravka Šeparović Mušović 2013. godine nastupima u Zagrebu, Dubrovniku, Križu i Beču znatno doprinosila dignitetu te proslave.

Trajno je oduševljenje glasom posebne snage, vokalnom tehnikom najvišeg stupnja, umjetničkim angažmanom koji pozornost posvećuje svakom detalju, dinamičkom nijansiranju, agogičkim finesama, svemu čime mezzopranistica Dubravka Šeparović Mušović plijeni pažnju slušatelja. Upravo tim značajkama velike bogomdane nadarenosti i visoke profesionalnosti osvojila je ne samo tisuće svojih poklonika među ljubiteljima glazbe već i mnoga stručna povjerenstva i žirije koji ju kontinuirano prate dodjelama različitih priznanja i nagrada.

Nagrade i priznanja

2022. Godišnja nagrada *Vladimir Nazor* za uloge Orfeja u operi *Orfej i Euridicika* te *Madame Flora* u operi *The Medium*

2021. Plaketa *Milka Trnina* za doprinos u kulturi

2021. Godišnja nagrada *Marijana Radev* u matičnoj kući za uloge *Carmen* i *Orfej*

2018. Nagrada Grada Dubrovnika za doprinos u kulturi

2015. Godišnja nagrada *Marijana Radev* za ulogu *Jele* u *Brkanovićevom Ekvinciju*

2014. Nagrada *Najbolji wagnerijanac*, koju dodjeljuje Udruga *Richard Wagner* iz Zagreba

2013. Red Danice hrvatske s likom *Marka Marulića*

2013. Nagrada *Orlando*

2013. Nagrada publike *Grof Čikulin* za najbolji dojam za koncert u čast *Milke Trnine* na Trećim međunarodnim svetkovinama u Lužnici

2012. Nagrada Grada Zagreba za ulogu *Kundry* u operi *Parsifal* *Richarda Wagnera* u izvedbi Opere HNK u Zagrebu

2011. Nagrada *Tito Strozzi* za ulogu *Kundry* u operi *Parsifal* *Richarda Wagnera* pod ravnanjem *Nikše Bareze*, u režiji *Josefa Schildknechta* i izvedbi Opere HNK u Zagrebu

2011. Nagrada *Marijana Radev* za ulogu *Kundry* u operi *Parsifal* *Richarda Wagnera* pod ravnanjem *Nikše Bareze*, u režiji *Josefa Schildknechta* i izvedbi Opere HNK u Zagrebu

2009. Plaketa grada Zagreba za ulogu *Carmen* u istoimenoj operi *Georgesa Bizeta*

2006. Nagrada *Milka Trnina*

2003. Nagrada Hrvatskog glumišta za ulogu Elette u *Idomeneu* W. A. Mozarta u izvedbi HNK u Zagrebu

2003. Nagrada *Marijana Radev* za ulogu Elette u *Idomeneu* W. A. Mozarta u izvedbi HNK u Zagrebu

2000. Druga nagrada na međunarodnom pjevačkom natjecanju Karlovy Vary, posebna nagrada za interpretaciju djela Antonina Dvořžaka i nagrada Statni opera Prag, 2000.

2000. Nagrada *Orlando*

1996. Rektorova nagrada na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu

(Pročitajte prethodni / sljedeći nastavak)

© *Zdenka Weber*, *KLASIKA.hr*, 11. rujna 2023.

Tekst je objavljen uz potporu Agencije za elektroničke medije u okviru projekta poticanja novinarske izvrsnosti. Dopušteno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora.